

ירמיהו פרק י"ג

בראש הנבואה מקבל ירמיהו הוראה לקנות לעצמו אזור פשתים:

"כה אמר ה' אלי וקניתי לך אזור פשתים ושמתו על
 מתניך ובמים אל תבאהו".

סמל מוזר זה משמש את הנביא כדי לשכנע את שומעיו על גורלם
 שיהיה רע וחיייהם יתבלו. על הנביא לקחת את פיסת הפשתן,
 שאותה נשא על בגדיו, חתיכת בד נקייה ולבנה, המשמשת
 כקישוט, ולהניחה בסתר חוף הנהר, מקום עם לחות גבוהה,
 למשך ימים רבים. האזור, שיכוסה בחול של הנהר הלח, יביא
 לבלאי של בד הפשתן.

ראשית, האזור (חגורה או אבנט הניתן על פני הגלימה העליונה),
 התאים לתפקיד הכהן, שנשא הנביא, יחד עם בני משפחתו
 מענתות. אף על פי שלא ידוע על כל תפקיד כהן פעיל ואולי בגלל
 זה בדיוק. נועד הסמל הזה להבליט את לבושו של הנביא.

האזור הזה ימשוך את תשומת לבם של העוברים והשבים, בין אם
 זה בענתות או אם זה היה ברחובות ירושלים, סמוך לבית
 המקדש, מקום השרות של כהנים, שלבשו, בעת עבודתם, מדים
 של כהונה. האזור הזה על מתני ירמיהו בלט לעין כל. כי הרי הוא
 לא שרת בקדש.

לפתע נתבקש הנביא להסיר את האזור מעל מותניו, כדי לתת
 אותו בהסתר על גדת הנהר פרת.

האזור שהה במקום ההסתרה ימים רבים. הגדרת זמן זו אינה
 ברורה. משך הזמן צריך להתאים לתהליך של ההתבלות של
 הפריט הסמלי, בלחות שעל שפת הפרת. אי אפשר לקבל שמשך
 זה יהיה ארוך מאד, כי אז יפוג הזיכרון של האזור כלבוש. וכמובן
 שאורך הזמן, הטבעי של ההתבלות, דיו היה לשמש את הנביא
 לצורכי נבואתו.

ירמיהו חפר במקום בו הניח את האזור כדי להוציאו לאוויר העולם ומצאו במצב השחתה.

"ואזכור ואקוֹז את האזור בן המקום, אשר טִבַּנְתִּיו שִׁמָּה והִנֵּה נְשׁוּזַת האזור לא יִצְלֹז לְכָל".

זאת אומרת שאיבד האזור את מראהו ואת שלמותו ובודאי את נקיֹנוּ.. "לא יצלח לכל" – אינו מתאים לשום תכלית.

השאלה היא איך יוכל הנביא להציג סמרטוט מושחת לעיני הקהל. האם האזור ישמש כסמל רק עבור הנביא.???

"כֹּה אָמַר ה' כֹּה אֲשׁוּזִית אֶת גְּאוֹן יְהוּדָה וְאֶת גְּאוֹן יְרוּשָׁלַיִם הָרֵב".

מסביר ה' לנביא את מהות הסמל שיש באזור על המתוונים.

" כִּי כַאֲשֶׁר יִדְבַק הָאֲזוּר אֶל מוֹתְנֵי אִישׁ, כֵּן הִדְבַקְתִּי אֵלַי אֶת כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת כָּל בֵּית יְהוּדָה נְאוּם ה', לִהְיוֹת לִי לְעַם לְשֵׁם וּלְתַהֲלָה וּלְתַפְאֶרֶת – וְלֹא שְׂמֵעוּ. "

לא מפורש מה לא שמעו. מי שמתחבק לאו דוקא מרצה.

ועוד תמיהה נראית לנו כי הוא מרחיב את הגדרת העם על כל שנים עשר השבטים (בית ישראל ובית יהודה). נלמד מכך שלמעשה ההפרדה הייתה אולי אדמיניסטרטיבית, הובדלה מלכות ישראל ממלכות יהודה אך כל התושבים של שתי הממלכות היו בני אותו עם. במהותם כולם זהים. ולצערנו מתגלה הזהות הזו כשלילית

מצב כללי שלא עולה בקנה אחד עם סגולה.

ומוסיף ה' להשתמש בעוד סמל: נָבֵל מלא יין.

"כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: כֹּל נָבֵל יִמְלֵא יַיִן".

להצהרה נתנה התשובה התמיהה שתישמע לבטח מפי קהל שומעיו של הנביא:

"...לֹא זָדַעְתִּי כִּי כֹל נָבֵל יִמְלֵא יַיִן".

מה החידוש בדבריו.

כידוע בסמלים המוצגים על ידי הנביאים ישנה גם משמעות מרומזת הרמז נובע מן השם או הפועל המוזכרים. { כמו המקל שקד של הנביא בהקדשתו. } אנחנו לומדים כי הנָבֵל אמנם בפשטותו משמש כמיכל ליין אך בשרש הזה רמוז המושג נבלה, מעשה שלילי.

הנביא מצדו מפרט כי ה' יביא לשכרונם של כל יושבי הארץ: מלכים, כהנים, נביאים. הם ונתיניהם ישתו את היין המשכר. כאשר המנהיגים שכורים מה טיבם של החלטותיהם. הם ידמו כנבלים מלאי יין-שכרות, אך הנָבֵל הנו כלי הניתן לניפוץ ולהשמדה.

" לֹא אֶזְבֹּחַ וְלֹא אֶזְזֹחַ, וְלֹא אֶרְזֹחַ מִהֶשְׁזֹזִיתֶם. "

הנביא ממשיך את תפקידו לא רק להביא את דבר ה' אלא גם להטיף לעמו וללוות את דברי העונש אלא להניע את העם לחזור בתשובה. ולעשות זאת מוקדם בטרם יחשיך גורלם.

" תִּנְּוּ לַה' אֱלֹהֵיכֶם כְּבוֹד בְּטָרֶם יִזְשַׁךְ וּבְטָרֶם יִתְנַגְּפוּ רִגְלֵיכֶם עַל הָרֵי זָשָׁף. וּקְוִיתֶם לְאֹר וּשְׂבָמָה לְצַלְמוֹת יִשְׁתִּית לְעֵרְפָל. "

הנביא יבכה בכי רב על כי לא שבו החוטאים מדרכם השלילית.

עניין נוסף בפרקנו:

סופה של המלכות. כסמל לשפל המדרגה של המלך היא הסרת כתר מעל ראשו וכתוצאה מכך כל המלכות נפגעת: ערי הנגב, דרומה של הארץ, ניזוקות, ללמדנו שהצורך, העולה על הארץ, בא עליה מן הצפון וזרם דרומה אל נגב הארץ, זאת אומרת שֶׁטף את כל הארץ. והתוצאה גלות יהודה המלאה.

אכזבה עמוקה נכרת בדבר ה', במקום שיתהדר העדר הזה בכליל תפארת נתפס העם כאשה ששולי שמלתה מורמים לגלות, במחילה מכבודכם, תכונותיה השליליות. למדנו כבר שעבודת האלילים, באותה עת, ניזונה ממעשי זימה נתעבים.

"בִּרְבַּע עֹנֶךָ נִגְלוּ שׂוֹלֶיךָ... וְגַם אֲנִי זִשְׁפַּתִּי שׂוֹלֶיךָ עַל פְּנֶיךָ נִרְאָה קְלוֹנֶךָ..." "רֵאִיתִי שְׁקוֹצֶיךָ אֹי כֶךָ יְרוּשָׁלַיִם..."

בכך מסתיים הפרק הזה.

אין דרכנו לסיים בנימה שלילית כפי שהפרק עשה.

לכן נחזור אל תקוות ה' שהעם יחזור בתשובה ויטיב דרכיו ובשובו מן הגלות יבנה מחדש את ארצו ואת החברה המאמינה בה' ונותנת לה' כבוד ותודה, לא עוד כעדר, שרועיו זנחוהו אלא כעם גאה במנהגיו ובמנהיגיו, הראויים לעם סגולה.

כֵּן יִהְיֶה רְצוֹן.